

Abaúj-Torna vármegye flórájából. Zur Flora der Comitates Abauj-Torna.

Irta : Dr. Lengyel Géza (Budapest.)
Von:

Abaúj-Torna vármegye egyike hazánk ama számos vidékeinek, melyekről való florisztikai ismereteink legalább is hézagosságnak mondhatók. Jóllehet már KITAIBEL is többször járt ottan, a minek emléket néhány adatban őrzi az irodalom s azóta is többen felkeresték flóráját, mégis alapos áttekintő flóra hazánk e részéről mindeddig nem jelent meg. Mellőzve az elszórt adatokat, első — bár töredékes — áttekintést PAWLOVSKY SÁNDOR¹⁾ nyújt a megyéről, formaiókban és néhány lelőhely szerint csoportosítva az általa ismert abaúji növényeket. HAZSLINSZKY FRIGYES²⁾ és RICHTER ALADÁR³⁾ nyújt egyetmást Abauj-Tornamegye növényeinek ismeretéhez, majd BORBÁS VINCZE a «Magyarország vármegyéi és Városai» vállalatban: «Abaúj-Torna vármegye flórája» czímmel az irodalom, főleg PAWLOVSKY, továbbá RICHTER LAJOS gyűjtései alapján foglalja össze mindazt, amit eddig a megyéből ismerünk. Ilyenformán bőséges tere volna még Abauj-Torna megyében a florisztikai munkálkodásnak, amit számos növényzeti érdekessége folytán bizonyára meg is érdemelne. En ebben a közleményben két esztendővel ezelőtt tett rövid gyűjtéseim eredményeképp csupán azoknak a növényeknek felsorolására fogok szorítkozni, melyek BORBÁS összeállításában hiányzanak.

A megye északnyugoti és keleti része, mint két ellentétes geologiai képződmény florisztikailag is eltér. A megye keleti oldalán végigvonuló eperjes-tokaji hegység az alföldet szegélyező trachytvonulat egyik tagja, lábánál alföldi flórával, míg ő maga a Mátra és Bükkkel lép összeköttetésbe. Északnyugati részén a megyének mészkővidék terül el, SIMONKAI tátrai, BORBÁS kárpátalji flóravidékének egyik tagja, s mészkő minden jellemző növénygazdagságával. Kiváló érdekességű az itt elterülő mészkőplateau, melynek mély bevágású szakgatott völgyeinek változatos vegetációjába már havasalji vouások vegyülnek. (*Atragene alpina*, *Mulgedium alpinum*, *Erysimum Cheiranthus*, *Arabis alpina*). Valószínűleg ezek a növények a plateautól északra terülő rozsnyó-kassai mészkővonulatról huzódtak le, melynek csúcsai már 1400 méterre emelkednek s havasalji jellegekkel bírnak. A plateauvidék patakjai e hegység felől erednek s bizonyára tetemes részük van a flóra alakulásában. Ezekhez az alhavasi növényekhez társul az *Asplenium viride* is, melynek Észak-Magyarországban ily alacsony ten-

¹⁾ Beiträge zur Flora Oberungarns (Verh. des Vereins f. Naturkunde Presb. I.).

²⁾ A Tokaj-Hegyalja flórája.

³⁾ Gömör és Abauj-Torna vármegye növényeinek ismeretéhez. (Természetr. Füzetek XII.)

gerszín felett való előfordulására érdekes példát nyújt az Áji völgy hűvös szakadéka.

Adataim a következők:

Asplenium viride HUDS. Az Áji völgy oldalán erdei sziklákon, továbbá ugyancsak itt mélyen a völgy szakadékában.

Typha angustifolia L. A megyében több helyütt nagyon gyakori, így: Csány, Csécs, Szepsi, Somodi.

Acorus Calamus L. Patakok mentén Szádelő körül.

Allium flavum L. A Szádelői völgy sziklafalain.

Polygonum Persicaria L. Szepsi.

Chenopodium Bonus Henricus L. Gazos helyeken Torna és Aj mellett.

Silene venosa (GILIB.) ASCHERS. Réteken Szádelő mellett.

Aconitum Anthora L. Szádelői völgy.

Sempervivum hirtum L. Szádelői völgy szikláin.

Filipendula Ulmaria (L.) MAXIM. Patakok mentén: Csány, Szepsi, Szádelő.

Geranium palustre L. Szádelői völgy.

G. silvaticum L. A szádelői és áji völgyek.

Oralis stricta L. (sensu SCHINZ und THELLUNG in Bull. Herb. BOISS., 1907 pag. 810) BORBÁS még ritkának jelzi; Szepsi mellett a réteken nagyon gyakori, szinte löherék módjára nő; vetések között is sokszor előfordul.

Hypericum hirsutum L. Erdőkben a szádelői fűrészmalom körül.

Astrantia major L. f. *montana* STUR. A Szádelői és Áji völgy között levő fensíkon.

Berula angustifolia (L.) KOCH. Patakok mentén Szádelő, Szepsi körül.

Bupleurum falcatum L. A Szádelői völgy szikláin.

Seseli annuum L. Erdők szélein; Udvarnok.

Heraclium Sphondylium L. Szepsi, szádelői völgy.

Lamium album L. Patakok mentén nagyon gyakori; Szepsi.

Galeopsis pubescens BESS. Szepsi.

G. pubescens BESS. var. *setosum* SCHUR. Szádelői völgy. *G. speciosa* Mill. Ugyanott.

G. canescens SCHULT. Művelt területen: Szepsi.

Nepeta Cataria L. Szádelői völgy.

Scutellaria galericulata L. Patakok mentén: Torna, Szepsi.

Teucrium montanum L. A Szádelői völgy szikláin.

T. Chamaedrys L. Szádelői völgy.

T. Botrys L. Bőségesen a Szádelői völgy elején levő marhájárta kötörmelékes helyeken.

Veronica orchidea CR. Erdők szélén: Szádelő.

Euphrasia Rostkoviana HAYNE. Réteken Szádelő körül.

E. stricta HOST. Szádelői völgy.

Galium Mollugo L. Bozótokban: Szepsi, Torna.

Asperula Aparine M. B. Patakok mentén *Lamium album*-mal nagyon gyakori: Szepesi.

Valeriana officinalis L. var. *angustifolia* TAUSCH. Szádelői völgy.

Scabiosa Columbaria L. Ugyanott.

Campanula bononiensis L. Szádelő előtt erdők szélén.

C. carpathica JACQ. Aji völgy.

Senecio Doria L. Szádelő és Torna között réteken.

S. Jacobaea L. Szádelői völgy.

S. barbareaefolius KROCK. Ugyanott.

S. nemorensis L. Ugyanott.

Solidago canadensis L. Kassa mellett füzesekben a Hernád közelében.

Achillea pseudotanacetifolia WIERZB. Szádelői völgy. Feltűnő, hogy a délkeleti *A. distans* W. K.-t az északabbra fekvő Imrich-falu (Szepes m.) mellett Dobsina közelében szedtem.

Inula ensifolia L. Aji völgyben tipikus példányokban.

Carlina vulgaris L. var. *brevibracteata* ANDRAE. Aji völgy erdei tisztásain.

Carduus crispus L. Árnys patakok mentén. Szádelő, Szepesi.

Centaurea axillaris WILLD. A Szádelői völgy sziklái.

Centaurea stenolepis KERN. A Szádelői és Aji völgy között levő fensíkon.

Hieracium bupleuroides GMEL f. *latisquamum* N. P. (det. ZAHN). Feltűnően hasonlít ennek a flóraidéknek egy másik *Hieracium*-jához: a *H. Tatrae* GRIS.-hoz, csakhogy fészekpikkelyei mirigytelenek. Terem a Szádelői völgy meredek sziklafalain.

Unsere floristischen Kenntnisse vom Kom. Abaúj-Torna sind noch ziemlich lückenhaft. Obzwar schon KITABEL mehrmals in dieser Gegend war, so besitzen wir von diesem Teile Ungarns doch keine übersichtliche Flora. Die wichtigsten Angaben der Litteratur stammen von S. PAWLOVSKY, F. v. HAZSLINSZKY, A. RICHTER und V. v. BORBÁS, der die Sammlung aus Abaúj-Torna von L. RICHTER aufgearbeitet und publiziert hat. Verfasser beschränkt sich ausschliesslich auf das Publizieren derjenigen Pflanzen, die in der Zusammenstellung BORBÁS's fehlen.

Im östlichen Teile des Komitates befindet sich das Eperjes-Tokajer Gebirge, am Fusse dieses Gebirges stösst die montane Flora mit jener der Ebene zusammen; im Norden und Westen befindet sich ein ausgebreitetes Kalkgebiet mit charakteristischer reicher Kalkflora. Dieser Teil des Komitates, welchen SIMONKAI als Glied des «Tátra-Florengbietes». BORBÁS aber als Glied der «subkarpatischen» Flora bezeichnet, weist schon mehrere subalpine Züge auf, welche zwischen den Pflanzen des niederen Kalkstein-plateau's ziemlich auffallend sind.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1907

Band/Volume: [6](#)

Autor(en)/Author(s): Lengyel Geza

Artikel/Article: [Abaúj-Torna vármegye flórájából. Zur Flora der Comitatus Abaúj-Torna. 170-172](#)